

✓ zeker, de gave van den zang is en blijft een heerlijke, een uitnemende gave, den mensch door zijn Schepper geschonken. Als rijkdom en nuanceering van taal hem te weinig beantwoorden aan wat daarbinnen kookt en bruist of neerdrukt en met weemoed vervult, dan ontzwelt een lied aan de volle of geprangde borst, en toon en maat, aard en karakter, verheffing en daling, accentuatie en versmelting, harmonie en melodie maken de uiting aan het innerlijk gevoel waardig, of bezorgen de wedergeving een open oor en hart.

Op zekeren dag vervoegde zich eens een jong candidaat bij Luther om zijn aanbeveling te verwerven tot het bekomen van een schoolmeestersbetrekking. De jonkman had voortreffelijke eigenschappen en begaafdheden. „Kannst du singen?” zoo vraagde hem de groote hervormer. „Nein, Herr Doctor!” was het ietwat verlegen antwoord. „Ach, so kannst du doch kein Schullehrer werden,” zou Luther beslist hebben.

Wij geven gaarne toe, dat deze en dergelijke paradoxale uitingen van oppervlakkige lieden, die zelf wel weten, waar de schoen hun wringt, nog al eens gedekt worden met den gezaghebbenden naam van een groot man. Doch — ook al zou Luther zoo gesproken hebben, dan zouden we nog wagen er protest tegen aan te teekenen.

We kennen theoretisch en praktisch uitstekend ontwikkelde onderwijzers, die de gave des lieds uit deze of gene oorzaak ontberen moeten, en we verklaren terstond, dat wij ze om deze ontstentenis niet gaarne voor onze school en ons onderwijs missen zouden, ja, dat we hun plaats niet gaarne zouden ingenomen zien door sommige anderen, die o zoo mooi zingen kunnen. De zaak is, dat men groote mannen bij alle volken en op elk gebied wel eens gemaakt heeft tot de zondebokken van gewilde excentriciteiten, afgescheiden nog van het feit, dat een groot man nu niet altijd en te allen tijde groot is en men ieder zijner vluchtige gezegden niet de waarde van een zedelijke levensregel toekennen mag: men beledigt daarmee hun nagedachtenis en misbruikt hun invloed. Wanneer men Luther in den mond legt het:

„Wer nicht liebt Wein, Weib und Gesang,
Der bleibt ein Narr sein Leben lang!” *)

dan vertrouw ik, dat de eene of andere nar wel gevoeld heeft, dat hij „iets zots” verkondigde en Luther tot zegsman genomen heeft, om er nog iets van te redden, of, mocht inderdaad de groote hervormer zulken onzin tot hem gesproken hebben, dat Luther alsdan tegenover hem Salomo's spreuk in toepassing bracht: „Antwoord den zot naar zijn dwaasheid!”

Toch blijft het, zeer zeker, te betreuren, indien iemand de gave om te zingen mist, of ongebruikt laten moet. Dit geldt zeer zeker in dubbele mate hun, die zoo gaarne hun God en zijn Christus zouden willen verheerlijken in

hun lied en ook zulken, die de roeping hebben, het ware, schoone en goede bij anderen begeerlijk te maken en het sluimerend gevoel daarvoor op te wekken of te versterken. Het geldt ook hun, wier edele ziel, zoo ontvankelijk voor diepe indrukken, haakt en hunkert en brandt om ze naar volle waardij weer te geven aan God of aan zijn medeschepselen. Zij gevoelen het gemis vrij wat zwaarder dan de oppervlakkige critici van zoeven. Zij grijpen, of er ook eenig instrument mocht zijn, dat gewillig en geschikt mocht heeten, de menschelijke stem in dezen te vervangen, en, wáár zij ook gegrepen hebben, er werd geen instrument gevonden, 't welk zich daartoe meer leende dan de viool, die, moge zij, wat zachtheid en nuanceering betreft, nog steeds beneden het menschelijk orgaan blijven, dit daarentegen in vastheid, scherpte en omvang ver overtreft, zoodat ook de meest begaafde zanger haar nog begeeren blijft als een middel om de grenzen van zijn orgaan, hoe schoon en voortreffelijk ook, te kunnen overschrijden. Inderdaad, zij is *het* instrument, niet slechts ter begeleiding van de menschelijke stem, maar ook *het* instrument voor al die „Lieder ohne Worte,” waarvan de tekst het menschelijk orgaan vruchteloos tot uiting en wedergeving doet trillen

Beziel in uwe verbeelding onze plaat!

Laat dat instrument een kostelijke Cremona *) zijn; geef dien vingeren de vastheid, door ernstige studie verkregen, en tevens de buigzaamheid der jeugd; denk u dien streek nu eens machtig en vol, dan weer nauwelijks zwevend over de rein gestemde snaren. Stel u voor, dat dat instrument rust tegen een schouder, waaronder edele en reine gedachten den boezem doen zwellen, en dat het oog der jonge musicienne, door zulke gedachten bestuurd, over de viool heen ture en al dieper blikke in dat paradijs, waar hare illusien werkelijkheid en haar idealen verwezenlijkt worden. Laat niets die eenzaamheid om haar heen storen dan de trillingen van de snaren, als van het licht, waarin de zoete droom harer jeugd zweeft; open uw hart voor die adagio-tonen en *luister!*

Maar neen, gij luistert niet langer, gij staart *met* haar in dat wondere land, uw eigen ziel trilt mede, en hemelsche gedachten worden geboren, als had een echo uit het verleden uw eigen droom van de toekomst bij u gewekt. Ge gevoelt u gesterkt, gereinigd, beziel, en met nieuwe levenskracht, hooger levensdoel en versche idealen treedt ge het oude leven binnen.

Heerlijk, liefelijk instrument! Teeder en zacht spreekt de viool als het heimwee der menschenziel, die haar God zoekt, of Hij ook tot haar Zich neerbuigen en Zich van haar zou willen doen vinden! Zielsverlangend, als de menschheid zelf, zendt de viool haar melodieën uit het stof tot God omhoog! En — ook hierin blijft zij menschelijk, dat zij zich evenzeer God als den Booze tot instrument leent.

P. J. K.

*) Wie niet bemint zijn vrouw, zijn kind, den wijn, den zang,
Die blijft een zot zijn leven lang.

*) Te Cremona, aan de Po in Italië, zijn in de 16e en 17e eeuw wereldberoemde violen vervaardigd, o.a. door Stradivari.

